

**Folk
og
Kultur
1994**

Folk og Kultur

Årbog for Dansk

Etnologi og Folkemindevidenskab

1994

Udgivet af Foreningen Danmarks Folkeminder

København 1994

Folk og Kultur er udgivet med støtte af Kulturministeriets bevilling til almenkulturelle tidsskrifter

Redaktion:

Johannes Møllgaard, Lykke Lafarque Pedersen, Iørn Piø og Birgitte Rørbye.

Ekspedition af manuskripter og bøger til anmeldelse:

George Nellemann.

Abonnement, salg og forsendelse:

Ulla Herrmann.

Udgivet af:

Foreningen Danmarks Folkeminder, c/o Dansk Folkemindesamling.

Adresse: Birketinget 6, 2300 København S

Trykt hos:

Gullanders Bogtrykkeri a-s, Skjern

ISSN 0105-1024

Foreningen Danmarks Folkeminders styrelse:

Lektor Karsten Biering, Institut for Arbejderkulturstudier, KU.; museumsinspektør Birte Friis, Sydhimmerlands Museum, Hobro; arkivar Gustav Henningsen, Dansk Folkemindesamling; bibliotekar Else Marie Kofod, Dansk Folkemindesamling; arkivar Jens Henrik Koudal, Dansk Folkemindesamling; mag.art. Eske K. Mathiesen, Dansk Folkemindesamling; mag. scient. George Nellemann, Ørholm; lærer og forfatter Erik Kaas Nielsen, Glostrup; musiketnolog Svend Nielsen, Dansk Folkemindesamling; arkivar Iørn Piø, Dansk Folkemindesamling; museumsinspektør Alan Hjorth Rasmussen, Fjordmuseet, Jyllinge; universitetsadjunkt Martin Zerlang, Institut for sammenlignende litteratur, KU.

Forfattere i denne årgang:

Mette Müller (f. 1930). Cand. mag. i Musik og Fransk. Direktør for Musikhistorisk Museum og Carl Claudius' Samling.

Anna-Elisabeth Brade (f. 1938). Embedseksamen i Historie og Etnologi. Ph.D. Forstander for Københavns Universitets medicinsk-historiske Museum.

Niels Jul Nielsen (f. 1963). Cand. phil. i Europæisk Etnologi 1993. Har, udover med »elite«- og bondekultur, også beskæftiget sig med social organisation, arbejdsopfattelse og mentalitet i arbejderkulturen.

Kirsten Dausell Klemmensen (f. 1953). Cand. mag. i Historie og Religion. Har arbejdet som gymnasielærer – og desuden forsket i Dansk Vestindiens historie og i spøgeri, hekse og andre overnaturlige fænomener. Studerer p. t. samfundsfag.

Heidi Pfeffer (f. 1968). Cand. mag. i Folkloristik samt Etnologi og Historie.

Kirsten Rykind-Eriksen (f. 1942). Mag. art. i Europæisk Etnologi 1990. Arbejdet på forskellige museer og institutioner med projekter, udstillinger og andre former for formidling. Skrevet artikler og bøger om kulturhistoriske emner. Modtaget Ole Haslunds legat i 1993.

Gerd Anja Jørgensen (f. 1960). Cand. phil. i Europæisk Etnologi 1992. Museumsinspektør på Frilandsmuseet i Sorgenfri.

Oversættelse til engelsk: Mag. art. Hanne Gliese, Ringsted.

Indhold

Mette Müller: Folk – Folkelig – Folkelige musikinstrumenter i Danmark	5
Anna-Elisabeth Brade: Urter i familiens sygdomsbehandling	21
Kirsten Dausell Klemmensen: Spøgeriet på Enggården	35
Niels Jul Nielsen: Bonden i hovedet. Joachim Junges etnografi om 1700-tallets danske almue	48
Kirsten Rykind-Eriksen: »Vi ville ikke fedte os fra det«. Omkring dødsfald og begravelser i Danmark 1992	66
Heidi Pfeffer: Heksens blod	85
Gerd Anja Jørgensen: Ren i skind og ren i sind	99
Dansk folkekultur 1993 En selektiv bibliografi. Af Else Marie Køfod. Redaktionen afsluttet 1. februar 1994	112

Anmeldelser

Inge Adriansen og Immo Doege: Dansk eller tysk? (Henrik Becker-Christensen) ...	125
Ingeborg Cock-Clausen og Aage E. Hansen: Uniformer i Toldvæsen og Grænsegendarmeri (Morell Nielsen)	125
Thorkild Høy og Jørgen Dahl: Danmarks Søer (George Nellemann)	126
Livshjælp. Undersøgelser af begravelsespraksis og kirkegårdskultur i Danmark (Helle Krogh Madsen)	127
Lykke Lafarque Pedersen (red.): Industriens vugge (Annette Vasström)	128

Henrik Bertelsen: Russiske flygtninge i Danmark 1917-1924 (George Nellemann) ...	130
Anders Enevig: »Cirkus Hinné – det sejlede cirkus« (Susanne Lisewski Svendsen)	130
Eline Mørch Jensen og Nina Antvorskov: Sigøjneren i os (Bendt Gudmand Gudmander)	131
Edith Mandrup Rønn & Janie Olsen (red.): Afvigelse fra hvad? (Ingrid Markussen) .	132
Kirsten Hastrup (red.): Den nordiske verden I-II (Bjarne Stoklund)	133
O. J. Rawert: Kongeriget Danmarks industrielle Forhold fra de ældste Tider til Begyndelsen af 1848 (D. Yde-Andersen)	135
Holger Rasmussen: To færøske gårdanlæg (Birgit Vorre)	136
Birgitte Rørbye & Henning Kirk: Alderdom – Fordom (Lene Otto)	137
UNIFOL. Årsberetning. Folklore på Færøerne (Karsten Sedal)	138
Eske Wohlfahrt: Søfarten fra Fur (Ole Mørkegaard)	139
Jørgen Selmer: Fromsseier. En københavnerplantage i Vestjylland (Lilly Wiberg) ...	140
Hans Helge Madsen: Østerbro før og nu – og aldrig (Poul Strømstad)	141
Ole Mørkegaard: Søen, slægten og hjemstavnen (Alan Hjorth Rasmussen)	142
Bjarne Kildegaard: Klædt på til tiden (Ulla Thyrring)	143
Jørgen Hahn: Fliser på Fanø (Inge Mejer Antonsen)	144
Jakob Vestergaard: Farvergården i Ebeltoft (Gerd Anja Jørgensen)	145
Holger Rasmussen: En husmand i Treårskrigen 1848-50 Inge Adriansen)	145
Claus Bjørn, Per Grau Møller og Erland Porsmose: Marginaljorder i fortid, nutid og fremtid (Lykke Lafarque Pedersen)	146
Guide til oplevelser i Ringkøbing Amt (Lykke Lafarque Pedersen)	147
Henrik Fibæk Jensen: Jens Langkniv – en jysk Robin Hood? (Charlotte S. H. Jensen) .	148
Alan Hjorth Rasmussen: Østersøen gav ... Træk af Bornholms og Christiansø fiskerihistorie 1880-1993 (Holger Rasmussen)	149
Else Marie Kofod: Skik og brug (Holger Rasmussen)	150
Else Marie Kofod og Jens Henrik Koudal (red.): 12 x Tang (Erik Høvring)	151
Signe Mellemegaard: Distriktslægen og læsøboerne (Birgitte Rørbye)	151
Karsten Tuft: Legealder og Levealder (Michèle Simonsen)	152

Bognotitser

Harald IIsø: <i>På papir, Pergament og Palmeblade. Skatte i det kongelige bibliotek. – Sådan set – Erindringer fra det kongelige bibliotek.</i> – Bjørn Poulsen og Ulrik Schulte-Wülwer (red.): <i>Istedløven. Et nationalt monument og dets skæbne.</i> . Maj Bentzen (red.): <i>Spøgelseshistorier. Gys og gru fra et fritidshjem.</i> – Vigersted Skoles Samlede Æventyr. – Anders Bjørnvad: <i>På vej mod hjemstavnsret.</i> – Jacob Ulfeldt: <i>Ruslandsrejse 1578.</i> – Kerstin Louise Johansson: <i>De dödas julotta.</i> – ASK – <i>Tidsskrift for dansk folkekultur.</i> – Torben Svendrup: <i>Julen. Træk af højtidens historie.</i> – Ella Theodorsen & Jens Kortemann Jauch (udg.): <i>Langeland synger II.</i> – Anders Sørensen Vedel: <i>Hundredvisebog (1591) – Faksimileudgave.</i> – Sissel Plathe: <i>Santa Barbara i Danmark.</i> – Tue og Bodil Gad: <i>Lang og tro tjeneste.</i> – Henrik Blicher: <i>Gode ord er bedre end guld.</i> – A. Strange Nielsen: <i>Lægedomskilder i Lokalsamfundet.</i>	154
--	-----

Indsendt litteratur

160